

11. OKTOBER 2020

INDRE ØSTFOLD VENSTRE

BUDSJETT 2021
ØKONOMIPLAN
2021-2024

Budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024

INDRE ØSTFOLD VENSTRE

STERKERE NY KOMMUNE

Venstres budsjett 2021 bygger på de strategiske grep Venstre tegnet for økonomiplanperioden 2020-2023. Forslaget finner du her; [Venstres forslag budsjett 2020](#).

Venstre vil bygge en **sterkere ny kommune**, basert på økonomiske forutsetninger som er realistiske og gir et handlingsrom for nødvendige og viktige investeringer. Det skal være godt å bo, leve og arbeide i Indre Østfold kommune.

Venstres forslag viderefører satsinger på bærekraft, innovasjon, næring, barn og unge, psykisk helse, vedlikeholdte skoler og nye investeringer i skole, basseng i Mysen, ishall for ishockey og nytt lokalt krematorium. Venstres forslag gir også satsing på fiberutbygging, lærlinger, nye arbeidsplasser, gratis SFO og fritidsaktivitet for barn i lavinntektsfamilier. Venstre viser igjen at det er mulig å bygge en ny stor kommune med fremtidshåp og slagkraft for utvikling, investeringer og et grunnleggende grep for utjevning av sosiale forskjeller.

1.000 nye arbeidsplasser må skapes i det private næringslivet de neste 5 årene - dersom velferden i Indre Østfold kommune skal opprettholdes. Dette må faktisk derfor være jobb nr 1. Uten nye jobber - stopper Indre Østfold.

SUNN ØKONOMISTYRING

Måltall vedtatt av Indre Østfold kommune for økonomistyring

Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	Over 1,75%
Disposisjonsfond i % av driftsinntekter	Over 8%
Gjeldsgrad I (inkl selvkostområdet=	Under 80%
Gjeldsgrad II (eksl selvkostområdet)	Under 40%

I byggingen av ny kommune perioden 2018-2020 vedtok man økonomiske handlingsregler for den nye kommunen. Dette er basis for sunn økonomistyring og den langsiktige rammen for kommunens mulighet for vekst og utvikling. Venstres alternative budsjett legges med forutsetninger om grønne tall i kommunens vedtatte økonomiske handlingsregler.

Rådmannens innstilling budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	0,71	0,01	0,32	1,25	1,75 *
Disposisjonsfond i % av driftsinntekter	7,83 %	6,77	6,58	7,38	8,56 *
Gjeldsgrad I (inkl selvkostområdet)	84,2 %	87,2	107,8	104,4	105,1
Gjeldsgrad II (ekslusive selvkostområdet)	57,2 %	56,0	61,6	64,7	61,6

* forutsetter innsparing i størrelsesorden 100 millioner kr pr år

Venstre ser med stor bekymring på at posisjonens budsjettgrep for ny kommune har svekket kommunens økonomiske stilling betydelig. Budsjettet for 2020 ble lagt med urealistisk knappe marginer. Tallene er røde på alle økonomiske handlingsregler. Kommunen er på stø kurs mot ROBEK. Mest bekymringsfullt gjeldsnivået mot slutten av økonomiplanperioden i 2023 og 2024. Da fases også SiO-ordningen ut.

COVID-19

Pandemien har endret en del forutsetninger globalt, nasjonalt, regionalt og lokalt. Indre Østfold kommune har etter forholdene klart seg godt gjennom pandemien. Kommunens direkte utgifter som følge av smittevern, testing, sporing, økt behov for vikarpersonell mv dekkes i stor grad gjennom nasjonale tilskuddsordninger og føres i eget Covid-regnskap i kommunen. Kommunens tildelte tiltakspakke fra Regjeringen (36,8 mill kr) som kompensasjon for første halvår 2020 gir et overskudd iht de direkte utgifter vi har hatt. Og ny bevilling er varslet våren 2021 når regnskap for 2020 er klart. Da ventes kompensasjon for svikt i skatteinntekter 2020.

EIENDOMSSKATT

Venstre fastholder vår strategi med lav flat eiendomsskatt på 2 promille. Eiendomsskatten pålydende minst 280 millioner kroner for perioden skal føres direkte inn i et eget fond som finansierer nødvendige nye investeringer og reduserer gjeldsnivå (50 % til investeringer og 50% til gjeldsreduksjon).

Dette gjør oss i stand til å ha et handlingsrom for investeringer og utvikling og gjør oss mindre sårbare fordi vi har lavere gjeld, tåler at renter kan øke og vi klarer våre avdrag.

Venstre mener det er klokere å være en litt mer fremoverlent, innovativ kommune med godt ivarettede bygg og fornuftige driftsrammer, men hvor det kanskje er litt dyrere å bo.

Forslag til vedtak 1:

1. Indre Østfold kommune innfører eiendomsskatt jfr eiendomsskattelova § 3a.
2. Rådmannen utarbeider innretning av taksering og ikraftsettelse.

STARTLÅN

Å gi flere muligheten til å eie egen bolig reduserer sosiale forskjeller. Venstre vil derfor øke rammen for kommunens Startlån og justere opp vår startlånstrategi.

Forslag til vedtak 2:

1. Rammen for Startlån økes med 50 mill kroner.

SKOLEBEHOVSPLANEN

Venstre mener Indre Østfold kommune gjennom behandling av skolebehovsplanen som en fotnote i budsjett-arbeidet mister muligheten til å skape en visjon om Indre Østfold-skolen - til kun å handle om tall, bygg og økonomi. Dette handler om mer enn det. Det handler om å ha en enhetlig Indre Østfold-skole som bygger mennesker og nærmiljø.

Venstre vil behandle skolebehovsplanen før økonomiplanen, og i alle fall ikke redusere skolebehovsplanen til en liten fotnote i et stramt årsbudsjett. Vi vil vedta visjonen for skolen vår først. Så legge budsjett og økonomiplan.

Likevel ser vi at et par overordnede grep kan gjøres på nåværende tidspunkt. Venstre vil derfor at;

1. Overordnet visjon for Indre Østfold-skolen utvikles før man gjør endelig vedtak om skolebehovsplanen. Blant annet tas det i en slik visjon og overordnet skolestrategi stilling til;
 1. hvor liten eller stor en skole i Indre Østfold minst eller mest, skal eller bør, være for å skape godt læringsmiljø for elevene og et godt arbeidsmiljø for lærerne.
 2. overordnet visjon og strategi for våre alternative opplæringsareanaer og hvordan de skal integreres med øvrig skolemiljø.
 3. hvordan den lokale skolen skal være en drivkraft i lokalsamfunnet i Indre Østfold kommune. Eller hvordan tidligere skolebygg kan overføres til lokalsamfunnet som drivkraft for lokalt foreningsliv, næringsliv eller andre formål og gis en ny funksjon som bistår lokalsamfunnet. Slike hensyn skal utredes og vedtas politisk før man avvikler et skolebygg i Indre Østfold kommune.

BUDSJETT 2021

4. hvordan fremtidens skole for elevene i Indre Østfold kommune skal være i år 2030? Hva vil vi med Indre Østfold-skolen? Hva skal skolebygget inneholde, hva skal omgivelsene inneholde, hva skal bygget fasilitere, hva skal skolen gi eleven, og hva kan en 16-åring i Indre Østfold forvente gjennom et skoleløp hos oss?
2. Spydeberg ungdomsskole klargjøres for å motta elever fra både tidligere Hobøl og Spydeberg kommuner. Prosjektoppstart for dette igangsettes våren 2021.
3. Videreføring av prosjekt ny barneskole på Nordre Mysen med integrert svømmeanlegg (byggetrinn 1) og muligheter for lokaler for Mortenstua skole (jfr tidligere prosjekt i Eidsberg kommune) løftes opp til ny gjennomgang før man gjør endelig vedtak om skolebehov i østre del av Indre Østfold kommune.
4. Mysen barneskole tilføres ikke flere parallell-trinn eller økt elevgrunnlag.
5. Det klargjøres for mindre og nødvendige utvidelser og oppgraderinger ved de skolene der det innenfor en 5-årsperiode er behov for slike. Rekkefølgen og prioritering av dette fremmes i egen løpende sak om skolebehovsplan for kommunestyret våren 2021.

VENSTRES SATSINGER FOR PERIODEN 2021-2024

Venstre viderefører i all hovedsak de satsinger vi fremmet til budsjett 2020. Noen av disse satsingene er i dag innfridd - eller i ferd med å innfris - og er dermed markert ut med grønn boks i vedlegg 1. Venstres endringer jfr rådmannens innstilling for budsjett 2021 er som følger i tabell A (drift) og tabell B (investeringer):

Tabell A - drift - endringer jfr rådmannens innstilling

Driftsbudsjett 2020	Pr år i perioden
Åpen barnehage - tilbudet videreføres	560'
Inspiria Science Center - tilbudet videreføres	400'
Næringsrådgiver - stillingen videreføres	800'
Folkehelsekoordinator - stillingen videreføres	800'

BUDSJETT 2021

Driftsbudsjett 2020	Pr år i perioden
Kulturskole - styrking	1.000´
Vanning, blomster og forskjøning av bysentra	465´
Idrettsrådet - sekretariat	400´
Reduksjon reiser, konferanser,	- 1.500´
Polentur	Avventes til året 2022 pga pandemien.
Av disp.fond	2.925´

Tabell B - investeringer

Investeringer i perioden	
Krematorium	Det fremmes ny sak for politisk behandling om krematorium med livssynsnøytral minnelund og tilhørende seremonirom våren 2021.
Svømmeanlegg og skole Nordre Mysen	Prosjektet svømmeanlegg slutføres i tråd med tidligere vedtak i Eidsberg kommune. Gjenstående egenkapitalbehov etter fratrekk ved bruk av innestående i fond fra Eidsberg kommune merket svømmeanlegg, spillemiddelfinansiering, mva-kompensasjon - dekkes restrerende finansieringsbehov ved 50% fra disposisjonsfond og 50% ved låneopptak. Prosjekt skole Nordre Mysen videreføres og fremmes som sak for kommunestyret våren 2021. Skolen bygges som byggetrinn 2 til svømmeanlegg.
Ishall	Det gjøres en utredning om prosjekt ishall for ishockey, curling og short-track i Indre Østfold i regi Samfunnsutvalget. Lokalisering, finanseringsplan og prosjektbeskrivelse fremlegges i god tid før budsjett 2022.
Spydeberg Ungdomsskole	Prosjektstart integrering og utvidelese
Startlån	Økning av rammelån for Startlån

Tabell C - rammer

BUDSJETT 2021

	2021	2022	2023	2024
Eiendomsskatt jfr § 3a	40.000.000	80000000	80000000	80000000
Redusert FDV				
Startlån				

Vedlegg 1: (verbalforslag budsjett 2020)

1. Status for **fiber/bredbånd-dekning** i hele Indre Østfold kommune kartlegges våren 2020. Målsetting: Innen 2023 skal alle husstander og lokale bedrifter i Indre Østfold kommune ha tilgang på 100 Mbit opp/ned-lasting. Utbyggingsstrategi vedtas høsten 2020. **Status: arbeidet har god fremdrift - og videreføres.**

2. Prosjekt **«1.000 nye jobber»** i privat sektor Indre Østfold kommune tilføres 2.000.000 kr i oppstartsmidler. Prosjektet skal ha som målsetting 1.000 nye arbeidsplasser - gjennom styrket arbeidsdeltakelse, styrket antall arbeidsplasser i eksisterende bedrifter og tilrettelegging for nyetableringer innen lokalt næringsliv. Prosjektet har en referansegruppe i en lokal tankesmie av bedriftsledere fra lokalt næringsliv. Rådmannen bes fremlegge sak om dette. **Status: Venstre oppjusterer behovstallet for nye private arbeidsplasser til 2.045 innen 2030.**
3. **Mysenbasseng** gjennomføres jfr vedtatt fremdriftsplan. Regulering og prosjektering på Nordre Mysen i 2020. Byggestart 2021. Oppsparte midler i fond (31.3 mill) reserveres formålet. Salg av eiendommene Opsahlåsen nord/øst (17.0 mill) og Susebakkeåsen (16.0 mill) avsettes til formål basseng Mysen jfr vedtak Eidsberg kommune. **Status: Venstre løfter saken kontinuerlig til bassenget står ferdigstilt. Foreløpig ikke fremdrift - da Venstres forslag er nedstemt av posisjonen.**
4. Det gjøres en utredning om prosjekt **ishall** for ishockey, curling og short-track i Indre Østfold i regi Samfunnsutvalget. Lokalisering, finanseringsplan og prosjektbeskrivelse fremlegges i god tid før budsjett 2021. **Status: Ikke gjennomslag.**

5. Som et ledd i Indre Østfold kommunes anti-radikaliseringarbeid tilbys alle 10. klasse-elever i Indre Østfold-skolen **Polentur** for besøk i konsentrasjonsleirene. Dette skjer i skolens regi i skoletiden med faglig forberedelse og etterarbeid gjennom skolen. **Status: gjennomslag for budsjettåret 2021.**

6. I forbindelse med skolebehovsplan 2020 - fremlegges status og plan for vedlikehold innen **skolebygg**. Behov innen nye skolebygg utredes. Oppstart fond skolebygg. Spydeberg - Knapstad skoleområde kartlegges særskilt ifht behov for nye investeringer i skolebygg. **Status: behov for grundigere tallmateriale enn det som er**

BUDSJETT 2021

fremlagt til skolebehovsplanen høsten 2020 - og viser et investeringsbehov for vedlikehold av skoler på 234 millioner kroner. Venstre vil som forrige år opprette et fond for skolebygg. Venstre vil gjøre investeringene i vedlikehold over en periode på 5 år og satse på levende lokalsamfunn i hele Indre Østfold kommune. Les også Venstres skole-strategi.

7. I 2020 utredes og prosjekteres **lokalt krematorium** og livssynsnøytral minnelund i Indre Østfold jfr sak Fellesnemnda våren 2019. Status: ikke gjennomslag. Saken fremmes på nytt. Investeringen vil annullere behov for utvidelser av kirkegårder og gir et pluss-regnskap.

8.1.000 barn mottar **gratis fritidsaktivitet** for inntil 3.000 kr pr år. Barn i alder 5 til 19 år bosatt i husholdninger med vedvarende lav inntekt skal ha tilbud om gratis barnehage, SFO-tilbud og fritidsaktivitet - idrett, kulturskole, korps, ol. Ordning for lokalt fritidskort utarbeides våren 2020. Tiltak som bistår familier ut av fattigdom settes inn samtidig. Kun kompensierende tiltak hjelper ingen ut av fattigdom. Status: delvis innfridd. Saken videreføres.

9. Det avsettes kr 500.000 med formål **sekretariatsfunksjon for Indre Østfold idrettsråd**. Idrettsrådet er selv arbeidsgiver og arbeidsleder for sekretariatet. Støtten på 500.000 kr til formålet overføres idrettsrådet innen 15. januar årlig i økonomiplanperioden. Status: saken innfridd. Videreføres som årlig fast budsjettpost.

10. Det stilles tydelige **målkrav til NAV-tjenesten**. NAV rapporterer tertialvis til Livsløpsutvalget om målsettinger og måloppnåelse. NAV-tjenesten får særskilt fokus i 4-års-perioden. Status: nye forutsetninger for NAV-systemet pga Covid-19. Venstre ønsker fremlagt sak av rådmannen iht dette.
11. Det utarbeides strategi for **eiendomsforvaltning** i Indre Østfold kommune. Det settes fokus på reduksjon av antall kvadratmeter kommunale tjenestebygg, energieffektivisering i bygg og redusert FDV-budsjett. Strategiske kjøp og salg av kommunal eiendom med og uten bygningsmasse skal inngå i strategi for eiendomsforvaltning. Rådmannen kartlegger Indre Østfold kommunes totale eiendomsprofetfølje, inkl bebygd og ubebygd areal, jord, skog, sentrumsareal, mv - for verdivurdering og utarbeidelse av strategisk plan. Rådmannen gis ikke fullmakt for strategiske eiendomskjøp jfr rådmannens innstilling pkt 12 - for mer enn 1 år av

gangen. Strategisk plan for eiendomsforvaltning må på plass før slik årlig fullmakt foreligger. Status: ikke slutført - saken videreføres.

12. **Lærlingestrategi** for Indre Østfold kommune utarbeides. Det forventes at alle kommunens virksomheter har lærlinger eller mottar praktikanter, elever for språktrening, osv. Praksis for strategisk samarbeid med næringslivet om lærlinger utarbeides. Status: saken ble innfridd i sin helhet i kommunestyrets budsjettvedtak høsten 2019.

NYE BEHOV OG SATSINGER PERIODEN 2021-2024 - OPPDATERT HØSTEN 2020:

1. **Lokal trivsel.** Venstre ønsker en systematisk gjennomgang av lokale trivselstiltak for styrking av muligheter for lokale opplevelser i 2021. Venstre antar man også i 2021 vil ha redusert reiseaktivitet og behov for å kunne ha lokale gode opplevelser som følge av pandemien. Venstre ønsker opprettet en midlertidig covid-stilling innenfor stedsutvikling og reiseliv hvor lokale trivselsprosjekter systematiseres og gjøres synlige og tilgjengelige for befolkningen.
2. **Styrket budsjett skole og barnehage.** Venstre ser med bekymring på situasjonen i skoler og barnehager i Indre Østfold. Både iht bygg, vedlikehold og investeringer - men også på personal-siden, hvor det er særskilt stor slitasje på ansatte gjennom en tøff tid - hvor både elever og ansatte stadig får endrede forutsetninger, sitter i karantene eller må ha hjemmeskole. Venstres hovedprioritering i budsjett 2021 er en styrking av disse to viktige oppvekstfeltene - skole og barnehage. Vi ser det som en investering i barn, unge, ansatte og Indre Østfold-fremtiden. Vi er også svært bekymret for snarlig sterk økning i sykefraværet innenfor denne sektoren - som følge av slitasje på personell over tid.
3. Prosjekt **1000 nye arbeidsplasser** i privat næringsliv. Nye arbeidsplasser blir en særskilt viktig satsing de neste årene. Uten verdiskapning - ingen velferd.